

DOOR

D. A. CRAMER-SCHAAP.

Kabouter Martijn was schoenmaker.

Of dacht je, dat er onder de kabouters geen schoenmakers waren?

Dan heb je het helemaal mis.

Kabouters dragen in huis vilten muilen en als ze uitgaan laarsjes van boomschors, en die laarsjes maakte kabouter Martijn.

Het was heel moeilijk werk. Je begrijpt, boomschors, en daar een schoen van maken, dat kan maar niet de eerste de bestel! Van 's morgens vroeg tot 's avonds laat zat Martijn gebogen over zijn tafeltje en ging zijn hamertje van klop, klop, klop. En ik denk dat het kwam door het moeilijke werk, dat Martijn zo stil was. Want dat weten jullie ook wel, als je met iets heel moeilijks bezig bent, — met kleuren bijvoorbeeld of met sommetjes maken, — als je dan wat zegt, gaat het meteen verkeerd ook. Dan schuift ineens je kleurkrijtje buiten de lijn en je som komt verkeerd uit.

Nu zijn kabouters juist een druk, levendig volkje. Ze hebben altijd wat te babbelen en te lachen. Daarom vonden ze Martijn saai en lieten ze hem een beetje links liggen. Want van grapjes dat ze houden! Haast net zoveel als jullie, denk ik.

Ze zijn ook wel eens ondeugend.

Ik weet van een klein kabouterjongetje, dat altijd de konijntjes plaagde . . . maar nee, nee, nee, dat verhaaltje krijg je vandaag niet van me, want ik moet je vertellen van kabouter Martijn de schoenlapper, van het witte Hertje en het Kerstkindje. Dat je van het Kerstkindje hoort is natuurlijk heel gewoon; jullie zitten met Kerstmis immers onder de boom van het Kerstkindje — maar

van het witte Hertje — daar heb je misschien nog nooit van gehoord. Maar de kabouters kennen het wel! Alle kaboutermoeders vertellen hun kinderen 's avonds, voor het naar bed gaan, verhaaltjes over het witte Hertje, zoals jullie moeder je vertelt van Roodkapje, Bruintje Beer, de Wolf met de zeven geitjes of misschien wel van Kiekeboe.

Als de kabouterkindertjes heel zoet geweest zijn, dan zegt hun moeder: „Kijk maar goed rond als je in het bos komt, misschien dat je straks het witte Hertje wel tegenkomt”. Alle kabouters hebben er altijd naar uitgekeken, of ze groot waren of klein, allemaal, maar nog nooit heeft er een het gezien en toch weten ze heel goed, dat het bestaat.

Kleine Puntmuts heeft het bijna gezien, toen hij op Kerstavond een mandje met appeltjes aan zijn zieke Grootmoeder brengen moest. Hij was die dag heel lief geweest; hij had op zijn kleine broertje gepast; hij had de speelgoedkast opgeruimd — want kabouters hebben net zo goed speelgoed als jullie,

alleen natuurlijk veel kleiner — zonder dat zijn moeder het hem had hoeven te zeggen en hij had helemaal niet tegengeprutteld toen zijn Moeder zei: „Hè, Puntmutsje — zet eens gauw je mutsje op en breng dit mandje met appeltjes aan Grootmoeder, omdat het morgen Kerstmis is. En ik wed dat hij het witte Hertje dan ook vast en zeker zou zijn tegengekomen, als hij niet vóór hij aan de grote hei kwam, stilletjes een appeltje uit het mandje had genomen en opgegeten — toen zag hij in de witte sneeuw alleen maar de afdrukken van heel fijne hoefjes en aan de kale bremstruik vond hij een klein wit vlokje. Toen

wist Puntmutsje, dat het witte Hertje vlak bij hem geweest was, maar op de vlucht gegaan, toen het hem het appeltje uit het mandje had zien nemen.

Toen hij het later allemaal aan zijn moeder vertelde, knikte zij met haar hoofd. „Het is heel jammer, Puntmutsje”, zei zij, „het witte Hertje komt ieder jaar in de Kerstnacht door het bos met het Kerstkindje op zijn rug. Nog nooit heeft één kabouter het gezien, stel je voor, dat jou dat nu eens overkomen was!”

Nu was het in het kabouterdorp langzamerhand gewoonte geworden, om in de Kerstnacht samen het bos in te gaan op zoek naar het witte Hertje. Alle kabouterijtjes kwamen dan samen bij het vijvertje onder de eikebomen. Ze droegen lantarentjes van eikeldopjes aan lange elzetakken. Puntmuts stapte voorop door de hoge sneeuw, omdat hij de afdrücken van de hoeven kende — maar elk jaar sloeg hij toch juist de verkeerde weg in. Als hij het paadje naar de schaapskooi nam, ging het witte Hertje juist door de oude dennenlaan, en als Puntmuts naar de oude dennenlaan ging, dan hoorden ze heel in de verte het zilveren belletje van het Hertje klingelen in de richting van de schaapskooi.

„Dat is jullie straf”, zei dan Draaihals, de oude wijze uil, die in de eikeboom woonde. „Jullie bent dit jaar weer niet behulpzaam genoeg geweest; jullie hebt wel voor je eigen wintervoorraad gezorgd, maar wie heeft Plum, de eekhoorn, geholpen nootjes te verzamelen?”

Maar de kabouters vonden Draaihals een vervelende oude zeur; ze zeiden, dat het alleen maar een ongelukkig toeval was, — en dat 't volgend jaar het witte Hertje met het Kerstkindje op zijn rug hun vast en zeker niet ontgaan zou.

Maar weet je, wie zich ieder jaar het allermeest verheugde op die tocht met de lantarentjes door het besneeuwde bos? Martijn.

Hij had het altijd zo druk, want de kabouters versleten zo gauw hun zolen van de laarsjes van boomschors, dat hij voor wandelen geen tijd had. Maar in de Kerstnacht nam hij 't er van; dan liet hij de andere kabouters voorop gaan; hij luisterde naar hun gelach en gesnap en in zijn eentje liep hij achter hen aan. Hij keek naar de sneeuw die in het maanlicht als duizenden sterretjes flonkerde; hij keek naar de hei, waar het stil was, zo stil dat zelfs de drukste kabouterijtjes er zachtjes gingen praten, en altijd hoopte hij dat het witte Hertje ineens uit het struikgewas te voorschijn zou springen en dat hij het zien zou, met het Kerstkindje op zijn rug . . . dat was een grote wens van kabouter Martijn.

En nu was het weer Kerstavond.

O, wat had kabouter Martijn het druk gehad! Want de kabouters wilden allemaal met Kerstmis hele laarzen hebben.

Oef, wat deed zijn arme rug een pijn van het bukken, en zijn handjes waren zo moe en stijf, dat ze de hamer haast niet meer vast konden houden. Maar nu was hij toch aan zijn laatste paar. Voor Krullebaard waren ze — een paar gloednieuwe waterlaarzen. Klop, klop, klop, — zei Martijn's hamertje. Krullebaard zou straks zelf de laarzen komen halen . . .

Op het tafeltje stond, achter de doos met de houten pennetjes, het lantaarntje aan de stok al klaar, met een splinternieuwe kaars in het eikelnepje.

Verbeeld je, als ze vannacht het witte Hertje eens tegenkwamen . . . verbeeld je!

Maar wie rammelde daar aan het deurtje? Heel zacht, of het het krabbelen

van een muisje was — of het pikken van vogeltje? Krullebaard was het niet; die wachtte niet tot hij opengedaan werd, maar stapte zo wel naar binnen.

Martijn stond op, rechte zijn pijnlijke rug, streek eens over zijn moede ogen en stapte naar de deur. Eerst zag hij niets; maar toen zijn ogen een beetje aan de duisternis gewend waren, zag hij een meesje op de drempel van zijn huisje zitten. Hij herkende het aan het zwarte kapje en de zilveren vleugeltjes.

„Ben ik hier bij Martijn de schoenmaker?” piepte het meesje.

„Zeker”, zei Martijn verbaasd.

„Ik heb dadelijk een paar schoentjes nodig, baas!”, zei de mees, en zijn staartje wipte op en neer, zo'n haast had het.

Toen zette Martijn grote ogen op. Een mees, die schoentjes nodig had! Daar had hij nog nooit van gehoord.

„'t Is niet voor mij”, zei het meesje, of hij Martijns gedachten raadde. „er is een kindje verdwaald in het bos, en het kan niet lopen van de koude voetjes”.

Martijn schudde zijn hoofd en een rimpel kwam in zijn voorhoofd.

Die domme, onvoorzichtige kabouters ook, die hun kleine kindertjes dikwijls zo maar alleen het bos instuurden. Maar het was Kerstavond en hij was klaar met zijn werk.

„Schoentjes heb ik niet”, zei hij kort, „ze moeten dan maar beter op de kinderen passen”, maar meteen dat hij dat zei, zag hij dat verdwaalde kindje voor zich in de sneeuw, met zulke erge koude voetjes, en hij bedacht zich, dat hij nog een paar vilten muiltjes had staan.

„Wacht maar”, zei hij zachter, en draaide zich om, om de muiltjes te halen, maar toen hij er mee terugkwam, zat daar naast het meesje ook nog een konijntje voor zijn deur. Het had zeker heel hard gelopen, want het hijgde zo, dat het niet dadelijk spreken kon.

„Die zijn te klein”, zei de mees, toen hij de muilen zag.

„Veel te klein”, hijgde het konijn. „Kijk, ik heb een afdruk van zijn voetje meegebracht”, — en hij liet het klompje sneeuw zien, dat hij in zijn voorpootjes droeg en waarin Martijn duidelijk de afdruk van een voetje zag.

„Maar dat is heel groot!”, zei hij, „zo'n grote maat heb ik niet. Het lijkt wel de maat van een mensenkind!”

„Kun je dan niet gauw een paar maken?” smeekte de mees.

„Wij zullen je wel helpen”, beloofde het konijn, maar Martijn keek heel bedenkelijk; als hij nu nog een paar schoenen maken moest, kon hij niet mee met de kabouters naar het bos om het witte Hertje te zoeken. En hij was ook zo moe

„Nee” wilde hij zeggen, maar hij zei toch „ja” en zuchtend trok hij zijn schootsvelletje weer aan en klom op zijn krukje. Klop, klop, klop, ging zijn hamertje.

Krullebaard, die al gauw zijn nieuwe waterlaarzen kwam halen, lachte hem hartelijk uit. „Wie gaat er nu in de Kerstnacht een paar nieuwe schoenen zittingen maken”, zei hij.

„Zouden jullie niet een uurtje kunnen wachten?” smeekte Martijn. „Als je het aan de andere kabouters vraagt één uurtje maar, in die tijd ben ik wel klaar!”

Maar Krullebaard en de andere kabouters dachten er niet aan! Ze kwamen wel langs Martijns huisje en klopten tegen het raam, en riepen naar binnen, dat hij mee moest gaan, en niet thuis blijven zitten, maar wachten nee hoor, dat deden ze niet

Martijn luisterde. „Ze nemen de weg naar de schaapskooi”, zei hij met een zucht. Toen hoorde hij achter zich duidelijk het konijn lachen en de mees sjilpen, of had hij 't zich verbeeld?

O, wat schoten de nieuwe schoentjes flink op, al was Martijn moe. De mees droeg in zijn snaveltje de houten pennetjes aan en het konijn naaide de hulstbesjes, die als knopen dienst deden, er stevig aan. Prachtige sterke laarsjes waren het. Martijn voelde zich opeens zo moe niet meer en zijn rug deed al minder pijn.

„Ik ga ze zelf mee wegbrengen”, zei hij, „ik zal het witte Hertje wel niet meer zien; daarvoor is het nu te laat, maar de wandeling door het bos zal ik tenminste niet missen”.

„Goed”, zei de mees, en „goed”, zei ook het konijn.

Toen bond Martijn zijn bouffante om, stak zijn kaarsje aan en slingerde de laarzen over zijn schouder.

„Ik vlieg wel voorop”, piepte de mees.

„En ik sluit de rij”, zei het konijn.

Zo liepen ze met hun drieën door het bos, en Martijn vond het wel jammer, maar ze sloegen niet het pad naar de schaapskooi in, waar de andere kabouters heengegaan waren, maar de mees koos de lange laan van de oude dennen.

Maar mooi dat het was! De sneeuw op de dennetakken schitterde en fonkelde; over het water van het vijvertje dag een dun vliesje ijs, en de maan goot over het bos zijn zilveren stralen. Het was heel stil, soms plofte een vracht sneeuw van een tak naar beneden, maar dat was ook het enige geluid dat ze hoorden.

Opeens bleef Martijn stilstaan.

„Vreemd”, zei hij, „dat is nu toch heel vreemd!”

„Wat is er?”, vroeg het konijn, dat bijna tegen hem was opgebotst.

„Kijk eens!” Martijn wees naar de besneeuwde weg, waarop ze liepen.

„Kijk toch eens wat een sporen. Wie zijn hier allemaal langs gekomen?”

„O, bedoel je dat?”, zei het konijn en lachte. „Ja, net of alle beesten hier

voorbij getrokken zijn, hè? Hier staan hertehoeven, daar is het wilde zwijn, daar het spoor van de vos; hier zijn de hazen langs getrokken en kijk, daar de konijnen. De muizen hebben midden op de weg getrippeld; wat lijken de hoeven van het paard groot daarbij. Zelfs een koe is hier langs gekomen!"

„Vreemd”, zei Martijn weer, „heel vreemd!”

„Je moet een beetje doorlopen”, zei het konijn. „We zijn toch al laat en het kind wacht op zijn schoentjes!”

Zwijgend stapten ze verder tot ze bij de hoek kwamen, waar achter het weitje lag. Nu waren ze er vlak bij Weer bleef Martijn staan en zijn ogen werden groot en rond.

Daar zat midden op het weitje, onder de kale eik, die daar helemaal in zijn eentje stond, een klein jongetje, een gewoon mensejongetje in een wit hemdje. Het had een krans van licht om zijn hoofdje en in zijn handjes hield het zijn koude voetjes.

„Het Kerstkindje”, stamelde Martijn.

Om het kindje heen zaten rustig de dieren. De vos midden tussen de konijntjes, die helemaal niet bang van hem schenen te zijn. De hond lag aan de voeten van het jongetje, de koe stond vlak bij hem en warmde hem door zijn adem over hem heen te blazen. De muisjes speelden met de staart van de poes, en op een van de eiketakken zat het duifje heel gezellig naast de sperwer.

Toen begreep Martijn, dat hij de schoentjes gemaakt had voor het Kerstkindje!

„Ze zijn lang niet mooi genoeg!” zei hij, „ik had ze toch minstens kunnen voeren met mos, en er zit een bobbeltje in de linkerzool”.

Maar het jongetje zag de schoentjes, lachte en stak er zijn handjes naar uit. Eerbiedig legde Martijn ze naast hem neer. Dat schoenen, die hij gemaakt had, door het Kerstkindje gedragen zouden worden, was zijn allergrootste beloning.

Toen trad hij achteruit.

„Waar is het witte Hertje?” vroeg hij fluisterend aan het konijn.

„Het had hier ook moeten wezen”, zei het konijn zuchtend, „maar het was niet op tijd bij de eik. Toen ben ik met de mees bij jou de schoentjes gaan halen; het Kerstkindje kan toch niet al die tijd met blote voetjes zitten en door de sneeuw lopen!”

„Ik denk”, zei de mees, „dat het bang is de kabouters in het bos tegen te komen!”

Toen begon heel in de verte een kerkklokje te luiden.

Er was plotseling een geruis en getrippel om hem heen. Martijn deed de ogen even dicht, zo verbaasde hem alles en toen hij ze weer opendeed, was het Kerstkindje verdwenen en de dieren ook en zelfs de maan was achter een wolk gekropen. Alleen stond hij onder de dorre eik in de sneeuw.

„Was het een droom?” dacht hij, maar neen, de schoentjes dan, die hij gemaakt had en de vele sporen in de sneeuw!

Langzaam liep Martijn door het bos terug naar zijn huisje. Hij dacht er aan, dat hij de enige was, die het Kerstkindje gezien had. Maar hij zou het niemand vertellen! Ze zouden hem niet geloven en hem uitlachen! Niemand zou hij zijn geheim vertellen; hij zou het voor zichzelf bewaren als een schat maar als hij het Kerstkindje gezien had, zou hij dan ook het witte Hertje niet tegen komen? De anderen, die hadden het vast niet verdiend.

maar hij.... Het was een trotse gedachte die kiemde in het hartje van Martijn.

Daar kraakte in het bos een tak en het was of hij wat hoorde wegvluchten.

Snel draaide hij zich om, maar achter hem lag de witte weg en roerloos stonden de donkere stammen in het bos.

En toch....

Langzaam keerde hij terug, en daar stonden, naast de bremstruik, de af-drukken van fijne hoefjes in de sneeuw, en aan het doornige takje van de brem wapperde een zijdeachtig wit pluusje.

Toen begreep Martijn dat hij, net als Puntmutsje, bijna het witte Hertje had gezien, — bijna, en toen had hij het weer verspeeld, omdat het bang voor hem geworden was en voor zijn trotse gedachten.

Heel langzaam liep hij naar huis terug en bij het tafeltje waar de houten pennetjes nog op verstrooid lagen, naast de hamer die hij geen tijd gehad had op te bergen, bleef hij staan.

„Maar het Kerstkindje draagt toch maar mijn schoentjes” zei hij koppig.

„Maar je had ze met mos kunnen voeren, en in de linkerzool zat een bob-beltje” zei een ander stemmetje in hem.

Toen boog Martijn het hoofd en was beschaamd, want hij voelde dat het waar was. En zolang hij die ongevoerde schoentjes en dat bobbeltje voor zich zag, wist hij dat hij ook niet verdiend had het witte Hertje te zien.

Toen begonnen de Kerstklokken te luiden en de wereld werd wakker. De zon kwam op; er werd op zijn deurtje geklopt en daar stond Span, zijn leer-jongen en riep:

„Gelukkig Kerstfeest, Baas!”

HET STALDEURTJE.¹⁾

Het staldeurtje kraakte,
De os loeide zacht,
Toen Jozef ontwaakte
Was 't Kindje gebracht.

Wij noemen hem Jezus
Heeft Jozef gezegd,
Zacht heeft toen Maria
't In 't kribje gelegd.

't Had haartjes als zijde,
Een mondje zó klein,
Er straalde om Zijn hoofdje
Een heldere schijn.

Wie loopt op het paadje,
En wie klopt er aan?
't Zijn herders die zwijgend
Voor 't staldeurtje staan.

Dan klinken hun stemmen
„De Heer zij geloofd!”
Zij nemen eerbiedig
De muts van het hoofd.

D. A. CRAMER—SCHAAP.

¹⁾ De muziek van dit versje staat in: „Voor onze kleintjes”.